

MÖTEN MED EN INRE MÄSTARE

LISA JEANNINS ARBETE MED KONST OCH ALKEMI

Jonas Wängestam: Du har gjort en bok, Mästarverket, där du återger många drömmar med koppling till alkemi. Där finns en mästare som ger dig impulser till skapande. När du skapar, är det Mästaren som visar dig vad du ska göra helt och hållet eller förhåller du dig fritt till drömmen?

Lisa Jeannin: Jag följer helt Mästarens instruktioner. Man kan säga att det är kanaliserad konst.

JW: Hur förhåller sig Mästarens instruktioner till det alkemiska arbetet?

LJ: Mästaren visar enigmatiska stilleben för mig i drömmarna som jag först trodde var metaforiska. Sedan förstod jag att de var mycket mer bokstavliga. Mästaren har till exempel visat mig hur man kan arbeta med lera som Prima Materia (utgångspunktens råmaterial). Hon visar hur man vattnar med dagg och hur man samlar in daggen på bästa vis. Jag har fått skapa redskap hon designat i drömmarna.

JW: Vem är Mästaren? Hur dök hon upp?

LJ: Mästaren är 11 år och visar sig som en clown i mina drömmar. Första gången hittade jag henne inuti ett påskägg i en grön husvagn som är hennes boning. Hon har ett laboratorium där. En dag började jag att drömma i följetong om Mästaren. Hon lovade mig i den första drömmen att vägleda mig i alkemin och det har hon också gjort.

Hon kan allt om alkemi och lever i en annan dimension där hon varken behöver äta eller sova längre och hon verkar ha stannat i åldern. Hon påstår att Solen är hennes far och Månen är hennes mor.

JW: Hur tror du att det kommer sig att hon är 11 år?

LJ: Först tänkte jag att 11 är ett mästartal. Sedan kom jag att tänka på att jag var 11 år när mina föräldrar skilde sig och att det kan ha varit en alkemisk symbolik i det eftersom alkemins grundprincip är att separera för att senare sammanföra. Det kan vara för att jag ska förstå att hon är mitt inre barn som vägleder mig.

JW: Kan du säga någonting om vad clownen innebär för dig? Kan det ha ett samband med tarotkortet Narren?

LJ: Ja det har det verkligen! Liksom Narren som börjar vandringen genom den stora arkanan i tarot så är clownen för mig en fri agent som rör sig fritt och kan agera oväntat. Narren är modig och kastar sig ut på ett äventyr. Clownen innebär för mig frihet att följa min egen väg hur tokig den än må verka utifrån. Det är få vuxna som skulle ägna så mycket tid åt alkemi som jag har gjort. Narren är ju också talet 0, man måste vara nollställd för att verkligen öppna upp och förstå alkemi tror jag.

JW: Narrens tal är ju också 22, och i år är det år 2022, alltså är det Narrens år.

Först kom hon ut ur en svart cirkel ur en vit kub i ett kargt landskap. Det visade sig vara en alkemisk symbol som jag inte vill avslöja.
Stillbild ur verket "Initiering", Lisa Jeannin 2019. Foto: Rolf Schuurmans.

”Att röra sig fritt”, är inte det en egenskap förknippad med Hermes/Merkurius? Kan det finnas en sån koppling?

LJ: Ja! Mästaren är en budbärare och rör sig fritt mellan olika världar. Det finns clowniga shamaner som kallas för Heyokah bland Nordamerikas ursprungsfolk som använder sig av överrumplande pedagogik för att förklara saker som kan vara svåra att förklara med logik och ord. Alkemister har även genom tiderna bett om vägledning från Högre Ort.

Ja, i år är narrens år, det är ett bra år att verkligen välja ”själsvägen”.

JW: När började du att intressera dig för alkemi?

LJ: Jag var länge intresserad av alkemi, men det tog lång tid innan jag hittade en ingång, det var nästan övermäktigt. När jag födde min dotter så var jag med om en nära-döden-upplevelse. Jag åkte in i den berömda ljustunneln och när jag kom tillbaka visste jag att jag skulle ägna resten av mitt liv åt alkemin. Min dotter har förmodligen varit en av mina lärare och jag ser det som att hon är det på sätt och vis även i det här livet. Växtriket öppnade sig för mig och jag började att kommunicera direkt med växter och träd. Den första växt-anden jag fick en djup kontakt med var Alchemilla (Daggkåpan). Hon är som en portvakt till växtriket, som en kvinnlig Merlin som visade mig vägen. Det visade sig att jag hade en fallenhet för antik kemi fast jag inte gått så mycket i skolan, jag visste till exempel intuitivt hur man destillerar. Så jag började med växtalkemi och till slut hade jag ett apotek som i nuläget har 101 olika växter som jag extraherat till spagyriska tinkturer. Jag började även att undervisa i den Spagyriska Konsten.

Parallellt med detta utforskade jag andra alkemiska spår. Det var då Mästaren kom in då jag också länge hade längtat efter en guide in i mineralriket.

JW: Hur guidade Mästaren dig in i mineralriket?

LJ: Först kom hon ut ur en svart cirkel ur en vit kub i ett kargt landskap. Det visade sig vara en alkemisk symbol som jag inte vill avslöja. Sen blev det ganska många drömmar där hon pratade om en gul fe som bor i järn, vilket som bekant förkortas FE i det periodiska systemet. Detta

ledde in på magneter, rost och annat som har med järn att göra. Magneten visade hon även som en symbol, den ser ut som två körsbär som sitter ihop med ett skaft, och i drömmarna står hennes husvagn under körsbärsträd där hon ofta plockade körsbär. Mycket av det här är symbolik från den alkemiska traditionen som jag inte hade någon medveten kunskap om i det vakna livet innan de dök upp i drömmarna.

JW: Hur kändes det när Mästaren dök upp första gången?

LJ: Jag blev först ganska paff. Hon var ju väldigt liten och i början var det ganska mycket som handlade om skum och lera, men hon insisterade på att hon vägledde mig i alkemin, jag var lite osäker först på vad hon egentligen sysslade med.

Jag blev även rörd av att träffa henne. Hon fick mig att tycka mer om mig själv, bli mer förlåtande och omfamnande gentemot mig själv. Hon påminde om en docka jag hade när jag var barn som jag pratade mycket med, en clowndocka.

JW: Du kunde ju redan mycket om alkemi innan hon dök upp, men har hennes påverkan fördjupat dina kunskaper?

LJ: Ja. Jag har ju testat flera saker hon tipsat om och tillverkat verktyg hon beskrivit i drömmar. Men främst har jag nog öppnat upp och blivit lugnare i mitt sökande efter De Visers Sten. Innan hon dök upp var jag mer manisk. Jag blev mer trygg i att svaren redan finns inom mig.

JW: Kan du beskriva de där verktygen?

LJ: En är en Månljusfångare. Det är en fransk crêpes-stekpanna utan kanter som sitter på ett enhörningshorn och har en lins riktad mot sig. Man ska ställa ut den i fullmånen för att odla krokus enligt Mästaren. Krokus är ett gammalt alkemiskt kodord för rost.

Jag drömde mycket om dagg och hur man bäst samlar in den och här visade Mästaren att man ska ha en gigantisk tallrik man ställer frysta glasformer på som attraherar daggen.

Ett annat verktyg är en droppe av glas som innehåller helium. Det är en magnet för att fänga solstrålar i. Jag har bara visat den än så länge i en installation som heter Mästarverket, där den står på en sockel som alstrar ett

Jag drömde mycket om dagg och hur man bäst samlar in den och här visade Mästaren att man ska ha en gigantisk tallrik man ställer frysta glasformer på som attraherar dagg.

Ett annat verktyg är en droppe av glas som innehåller helium. Det är en magnet för att fånga solstrålar i. Jag har bara visat den än så länge i en installation som heter Mästarverket, där den står på en sockel som alstrar ett elektromagnetiskt fält som då får heliumet i droppen att lysa turkos.

Ur installationen och boken "Mästarverket" av Lisa Jeannin 2020. Foto: Erik Hagman.

elektromagnetiskt fält som då får heliumet i droppen att lysa i turkos.

JW: Visste du att det skulle bli så?

LJ: Nej det visste jag inte. Mästaren talade om en salt tår, alltså droppen av glas, som essensen skulle extraheras ur. Det finns en klassisk alkemisk bilderbok som heter *Mutus Liber*, "Boken utan text", där två alkemister bland annat håller på med något jag skulle beskriva som att skapa "fulvakuum" för att försegla glaskärl som används i alkemin. Jag har hållit på länge med solalkemi, ett samarbete med Rolf Schuurmans, och kommit så långt att rent ljus kunde fångas i en försluten kolv med "fulvakuum" i där det först hade formen av en vätska som sedan blev ett pulver, som sedan försvann. Därav behövs en magnet för att fixera ljuset som är extremt svårt att få att stanna i fast form längre än högst 24 timmar.

För att se att det finns ett "fulvakuum" det vill säga ett hemgjort vakuum i droppen fördes lite helium in för att se att det är ett vakuum där inne och i vakuum lyser helium turkos, visade det sig, om det utsätts för elektromagnetisk ström.

JW: Kan du berätta någonting om den andliga aspekten av alkemi?

LJ: Jo, allt man jobbar med i det yttre laboratoriet händer samtidigt inom alkemisten. Allt man låter ens *prima materia* gå igenom, går man alltså igenom själv. Man känner sig i samklang med universums krafter, det är som ett andligt tillstånd, i alla fall tror jag att det är så ett andligt tillstånd känns!

JW: I det forna Europa var väl alkemin en esoterisk andlig strömning, som inte hade kunnat komma till öppet uttryck i kyrkans värld. Så den var lite av en undergroundrörelse, eller hur?

LJ: Ja så låg det till. Alkemin hotar makten på så vis att den kan frigöra människan. När man skapar De Visers Sten så är ett av slut-testen att transmutera en oädlare metall till guld och bieffekten av det blir ju att man kan förintä det monetära systemet. Tänk om man kunde leva i ett samhälle där pengar inte har ett värde!

JW: Då tänker jag osökt på Gunnar Ekelöf som i dikten *Alkemisten* skrev "Jag söker ett värdelöst

guld, ett guld som gör värdelöst, allt gullet!"

LJ: Två av mina favoritalkemister, Nicolas och Perenelle Flamel, skapade till exempel stora mängder alkemiskt guld för att låta bygga ett sjukhus åt Paris hemlösa på medeltiden samt en kyrka, innan de delade på De Visers Sten och gick under jorden då de blev odödliga. Att skapa guld är inte syftet med alkemin, men det är det som gör det så farligt med alkemi, eftersom den här världen styrs av giriga makter.

JW: Så du menar att det faktiskt är möjligt att skapa guld med hjälp av alkemi?

LJ: Ja det är möjligt, men det är så omständligt att det kan vara enklare att bara tjäna ihop rikedom på andra vis om det är det som är drivkraften. Att skapa guld är som sagt bara ett test för att se att De Visers Sten verkligen fungerar.

Jag kan ha skapat några nanopartiklar guld men det förde bara med sig olycka så jag backade och blev hemlighetsfull då sånt här kan dra till sig mörka krafter.

JW: Hur ser du på sambandet mellan konst och alkemi?

LJ: För mig har det varit en gynnsam korsbefrukting. Den ena praktiken har inspirerat den andra. Jag har länge sagt att konsten har varit ett alibi för mig att ägna mig på heltid åt alkemin, men alkemin har hjälpt mig att uttrycka mig konstnärligt på sätt jag kanske inte hade kommit på om det inte vore för alkemin. Det har varit väldigt avspänt att göra kanaliserad konst. Det är skönt att bara följa de direktiv Mästaren ger i drömmar. Det är en slags ansvarsfrihet i det.

JW: Alkemi lär handla om "processen för att återförenas med den gudomliga eller ursprungliga formen". Att återförenas med Gud, borde inte det kunna handla om att komma i kontakt med en skapande källa inom sig, och då är kanske sambandet mellan alkemi och konst något väldigt naturligt?

LJ: Ja! Det är skaparkraften som är gudomlig. Det finns en slags skapande gnista inom varje atom. Allt är uppfyllt av ett inre liv. När man kommer i kontakt med den här kraften blir man skaparen själv.

En är en Månljusfångare. Det är en fransk crêpes-stekpanna utan kanter som sitter på ett enhörningshorn och har en lins riktad mot sig. Man ska ställa ut den i fullmånen för att odla krokus enligt Mästaren. Krokus är ett gammalt alkemiskt kodord för rost.
Foto: Rolf Schuurmans.

Teater Fosforos är en gestaltad dröm.
Foto: Anna Drvnik, Teater Fosforos, 2022.

JW: Inom vetenskapen är det vanligt med ett materialistiskt synsätt, man menar till exempel att det är hjärnan som "producerar" medvetandet. Ett alternativt synsätt är att det är medvetandet som skapar allting.

Vad tror du de gamla alkemisterna skulle säga i den frågan?

LJ: Jag tror att de gamla alkemisterna skulle säga att de samskapade med naturens ljus, naturens inneboende intelligens. Att det är ett samarbete mellan en inre och en yttre verklighet. De gamla alkemisterna såg sig själva som att de var i naturens tjänst, de hjälpte naturen på traven med att skynda på naturliga processer i laboratoriet. Paracelsus talade om en varsamt assisterad evolution. Naturen kommunicerade med alkemisterna med någonting de kallade det gröna språket, eller fåglarnas språk. Det kunde ske i drömmar. Naturen kan kommunicera med färg och form, med smak etc. Naturen kommunicerar hela tiden och använder sig av de sinnesportaler den mottagande människan kan tona in via.

JW: Det låter ju som att de var inne på tankegångar som vi behöver mer av idag.

LJ: Om man inser att man är en del av naturen blir det omöjligt att skövla naturen eller ägna sig åt hänsynslös kapitalism till exempel.

JW: Har du reflekterat över på vilket vis vi kan dra nytta av arvet från alkemin idag?

Behöver alkemin uppdateras, anpassas till vår tid, och isåfall hur då?

LJ: Jag har haft väldigt få saker på min så kallade Bucket List. En var att få in alkemi på schemat på en statligt finansierad skola. Det är jag mycket glad att jag lyckats med, för jag lär ut grunderna i den spagyriska konsten på Nordens Folkhögskola, Biskops Arnö sedan sex år. Jag vill att den alkemiska traditionen lever vidare och ser det snarare så att vi behöver hitta tillbaka till rötter än att alkemin behöver uppdateras. Mer än någonsin i denna tid behöver människan hitta hem, och genom att knyta an med naturen och med sin egen drömvärld tror jag att man är på rätt väg.

JW: Har du tankar om hur du vill utveckla det alkemiska och konstnärliga arbetet framöver?

LJ: Ja, när Mästaren uppenbarade sig för mig blev det också en följd att jag blev tvungen att gestalta henne, att bli henne. Man kan säga att jag integrerade henne i mig själv och det ledde till att jag först spelade in små filmscener med henne som var gestaltade så de liknade drömmarna. Det här ledde till att en sida av mig blommade ut på nytt som varit mer aktiv innan, men under lång tid legat i dvala, nämligen att uttrycka mig genom teater! Det var oerhört lustfyllt och jag fick idéer om hur jag kunde göra en alkemisk teater.

JW: Har du realiserat flera såna projekt?

LJ: Jag skapade en Alkemisk Teater tillsammans med en skådespelare som heter David Carmel. Han spelade Månen och jag var Alkemisten. Verket heter Teater Fosforos och spelades på Södertälje Konsthall.

Det känns som om det här är någonting jag verkligen vill utveckla!

Teater Fosforos är en gestaltad dröm. Den utspelar sig i ett totalt mörkt rum med två våningar där Månen kan röra sig. Publiken kan inte se den översta våningen.

David hade en svart heltäckande dräkt så bara en månmask syntes. Teatern var ljussatt endast med UV-ljus så intrycket för publiken var lite som att titta på en tecknad film. Man förstod inte riktigt hur långt borta eller hur nära objekten var. Föremål svävade runt och blev ibland gigantiska. Alkemisten krymper nämligen i drömmen och skriver bland annat med en gigantisk penna i en enorm bok som hon kånkar runt på.

Jag hade inte tagit steget att göra den här teatern om jag inte drömt alla drömmarna om Mästaren.

Ur installationen och boken "Mästarverket" av Lisa Jeannin 2020. Foto: Erik Hagman.